

EXPRES

WIECZORNY ILUSTROWANY.

ROK I. | ŁÓDŹ, PONIEDZIAŁEK, 12 LISTOPADA 1923 r. | NUMER POJEDYŃCZY MK. 20.000 | № 78

Czy Łódź otrzyma dostawę sukna dla armji?

Klasowe związki zawodowe uznały stanowisko M. S. W. za niewłaściwe. Dziś będzie interwenjować w tej sprawie poseł Ziemiecki.

Sprawa sukna angielskiego na mundury dla armji polskiej nabiera coraz większego rozgłosu.

Wobec tego, że urzeczywistnienie planów ministerstwa spraw wojskowych groziłoby przemysłowi łódzkiemu następstwami wprost katastrofalnymi i pozbawiłoby pracy licznych rzesz robotniczych—związki zawodowe podjęły energiczną akcję w tej sprawie.

W dniu wczorajszym odbyło się specjalne posiedzenie zarządu klasowych związków zawodowych z udziałem

przybyłych specjalnie z Warszawy: senatora Kopcińskiego oraz posłów Szczerkowskiego i Ziemieckiego.

Po dokładnem zreferowaniu obecnej sytuacji w przemyśle łódzkim—stwierdzono, że stanowisko, zajęte

przez czynniki rządowe w sprawie sukna na mundury dla armji polskiej jest niewłaściwe i zamówienia te winny być powierzone przemysłowi krajowemu, który znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji.

Wobec tego polecono posłowi Ziemieckiemu zwrócić się do ministrów: przemysłu i handlu, pracy, skarbu, oraz ministra spraw wojskowych, celem do kładnego zobrazowania sytuacji.

Poseł Ziemiecki podejmie w dniu dzisiejszym energiczną interwencję u rządu, która niewątpliwie odniesie pożądaną skutek.

Skutki „oszczędności” p. Kucharskiego.

W Łodzi wstrzymano budowę gmachów szkolnych.

W związku z rozbudową i organizacją szkolnictwa powszechnego—rozpoczęta została intensywna akcja budowy gmachów szkolnych.

Akcja ta w powiecie łódzkim rozwinęła się w 13 gminach gdzie bądź to rozpoczęto już budowę gmachów, bądź też przygotowano niezbędne materiały budowlane.

Intensywna ta akcja utknęła ostatnio na martwym punkcie gdyż ministerstwo wyznań religijnych i oświaty publicznej, które pokrywa 50 proc. wydatków—ograniczyło kredyty w tym roku bardzo znacznie.

Dziś rozpoczęła się sprawa przeciwko b. ławnikowi Wilczyńskiemu.

W dniu dzisiejszym rozpoczęła się w sądzie okręgowym rozprawa przeciwko b. ławnikowi Wilczyńskiemu, b. urz. w wydziale handlowym Nocznickiemu oraz kierownikowi sklepu miejskiego Muszyńskiemu.

Sprawa ta wywołała wielkie zainteresowanie ze względu na tło i okoliczności, jakie jej towarzyszyły.

Powołano kilkudziesięciu świadków i rozprawa potrwa prawdopodobnie 2—3 dni.

Niepomyślna sytuacja handlowa w Rumunji.

BUKARESZT, 12 listopada. (Telegram własny „Expressu“).

Sytuacja handlowa jest obecnie tutaj bardzo niepomyślna. Z powodu ogromnego braku gotówki kupcy rumuńscy nie płacą w żadnym wypadku za towary z góry. Daje odczuwać również nadmiar towarów i dlatego też wszelkie zaofiarowania kupców zagranicznych choćby na najdogodniejszych warunkach są odrzucane.

Teatr miejski.

Dzisiaj „Dom osaczony”. — Jutro dla trzeszeń, po cenach niższych. „Ten, którego biją po twarzy”.

Co będzie rządzić w Polsce.

Rys. T. Kleczyński.

Bat czy buława?

P. Hilton Young odwołał swój przyjazd do Łodzi.

Jak już „Express” donosił na dzień dzisiejszy zapowiadany został przyjazd do Łodzi p. Hiltona Younga, który pragnął zapoznać się dokładnie z potrzebami przemysłu łódzkiego.

W związku z przyjazdem tym miała być zwołana na dziś konferencja z udziałem związków zawodowych.

W ostatniej chwili jednak przyjazd p. Hiltona Younga został wstrzymany.

Dlaczego p. Hilton Young opuszcza Polskę. 10 grudnia wybory do parlamentu.

LONDYN, 12. 11. A. W. „Daily Mail” zapewnił, na zasadzie informacji w kołach rządowych, że powszechne wybory do parlamentu angielskiego rozpisane zostaną na dzień 10 grudnia.

Udział Niemiec w amerykańskim przemyśle naftowym.

LONDYN, 12 listopada — A. W. — „New-York Herald” donosi, że pogłoski o udziale Niemiec w amerykańskim przemyśle naftowym zaczynają się sprawdzać. W tych dniach Stinnes w towarzystwie Harry Sinclaira dyrektora Oil-Compagnie wyjechał z Chicago do zagłębia naftowego Texas i Oklaha, gdzie znajdują się na sprzedaż bogate terytoria naftowe, wobec raptownej niżki cen. Coprawda Sinclair oświadczył, że podróż jego nosi charakter czysto prywatny, jednakże obecność niemieckich i amerykańskich inżynierów i znawców przemysłu naftowego, którzy w towarzystwie dwóch finansistów wskazuje wyraźnie na cele tej ekspedycji.

Katastrofa budowlana przy ul. Piotrkowskiej 81. Dwie ofiary.

W dniu dzisiejszym rozegrała się w domu przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 81 tragedia.

W domu tym, należącym do Eiserta, prowadził się w podwórzu prace budowlane.

Dzisiaj o godz. 11-ej rano przerażający huk wstrząsnął posadami domu. Jak się okazało, część rusztowania zawałiła się przygniatając pracującego na budowie Szczepana Motelskiego (Odyńca 23), który poniósł śmierć na miejscu.

Spadające belki przytłoczyły i poraniły ciężko dwóch robotników: Krobiszewskiego (Brzezińska 47) i Józefa Smoleńskiego.

REPUBLIKA PALATYNATU.

AW. — KOBLENCJA, 11 listopada — Jak odnosi Havas, w Landau, Neustadt i Lauterschen proklamowano republikę Palatynatu.

Von Kahr i Hitler.

Jak wiadomo, przyczyną poważnego napięcia między Bawarią a Berlinem był jen. von Lossow, którego rząd bawarski utrzymał na czele Reichswehry wbrew wyraźnym żądaniom i zleceniom p. Stresemana. To zajęcie wysunęło na czoło osobistość oficjalnego dyktatora Bawarii p. v. Kahr'a; — piszemy oficjalnego, gdyż prócz niego jest jeszcze drugi dyktator, ściśle mówiąc, kandydat, na dyktatora, Hitler, przywódca „narodowych socjalistów“ i „ludowego stronnictwa wolności“.

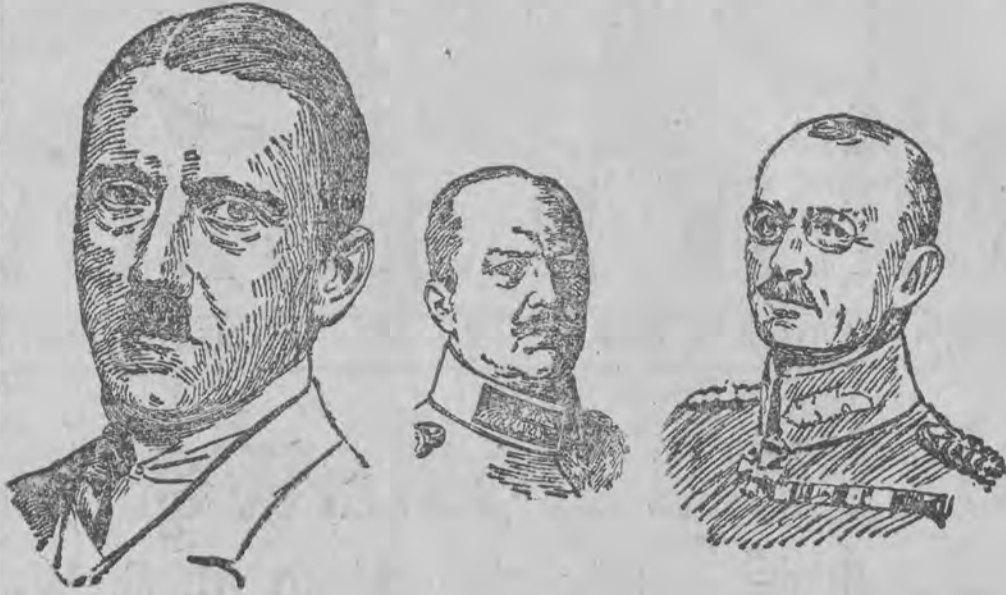
Von Kahr — jeneralny komisarz stanu — reprezentuje tak zwane „związki narodowe“, czyli silnie nacjonalizujące koła burżuazyjne, przesycone atoli praworządnością i skłaniające się w kierunku restauracji Wittelsbachów. Von Kahr powołany został na swe stanowisko przez „ludowy“ rząd Knilling'a, w czym ten ostatni dowiódł wielkiego rozumu stanu, gdyż przez tę nominację osłabił cały obóz nacjonalistyczny i rozdzielił go na wrogie sobie dwa odłamy. Nie bodaj lepiej nie charakteryzuje te oba odłamy, jak właśnie fizjonomia ich dwóch przywódców.

Von Kahr z krwi i kości monarchista, pracuje nad powrotem na tron księcia Ruprechta, ale ostrożny i przezorny, nie uważa, by już nadeszła chwila odpowiednia dla tego eksperymentu; on to głównie niemożliwi projektowany na 1 maj przewrót prawicowy.

Jednocześnie należy on do tak zwanych dzisiaj „bismarkujących“ polityków, tj. do zwolenników federacji zwalczających Hitlerowską koncepcję „konceptyjną“ (która później omówimy), dążących do obojętnej rozprawy z Francją i stanowczo zwalczających socjalizm i komunizm we wszelkich przejawach. Wszystko to razem wzięte sprawia, że von Kahr, walcząc z centralistycznymi tendencjami Berlina, jednocześnie jako przekonany „federalista“ potępia próby wydobycia Nadrenji — wewnątrz zaś kraju prowadzi politykę żelaznej ręki: zabronił wieców i zgromadzeń socjalistycznych i komunistycznych; rozwiązał gwardję robotniczą; drakońskimi środkami prześladowuje wszelką agitację bolszewicką; niedopuszcza do strajków, ale też nie pozwala na lock-outy ze strony fabrykantów itd. Jednym słowem, jest on rzecznikiemładu i porządku, rzecznikiem może nieco jednostronnym, bo nakładającym np. na piwo ogromne podatki, a zwalnającym od nich produkowane przez wieś mleko.

Hitler jest uosobieniem zgoła innego kierunku nacjonalistycznego... kierunku bardzo żywołowego, namiętnego i gwałtownego. Kierunek ten zresztą, pozbawiony wyraźniejszego oblicza doktrynalnego, wylewa się w czajeniach do aktów gwałtu w wojujący antysemityzm, mniej lub więcej wyraźny antykatołicyzm, niejasny radykalizm socjalny, wzbudzający obawy prawicy, a niezadawający lewicę wreszcie w ową „konceptyjną“ koncepcję o której mówiliśmy wyżej, a którą tu pokrótce opiszemy.

Hitler, Ludendorff i Lossow,

przywódcy „putschu“, który miał miejsce w Monachjum, w dniu 8 listopada.

Zarządzenia militarne w Rosji.

Sowiety pragną udzielić pomocy Niemcom.

Kawalerja Budiennego pod Moskwą.

PARYŻ, 11 listopada. (Telegram w. „Expressu“).

Donoszą tutaj z Rewalu, że rząd sowiecki czyni pewne przygotowania w związku z obecnie rozgrywanymi wypadkami w Niemczech.

Szef estońskiego sztabu generalnego udzielił przedstawicielowi prasy zagranicznej wywiadu, w którym oświadczył, iż możliwe są niespodzianki ze strony sowieckich i że obecnie odbywa się przegrupowanie armji sowieckiej.

Kawalerja Budiennego w ostatnich tygodniach została przetranslokowana z Kaukazu do okolic Moskwy.

Także pewna część tej kawalerji ma być umieszczona w Petersburgu. W związku z powyższym wydana została odezwa, która wzywa obywateli Petersburga do przywitania oddziałów Budiennego, które tutaj przybywają by spieszyć w razie potrzeby z pomocą Niemcom.

Szef estońskiego sztabu generalnego określił położenie strategiczne Estonji, jako bardzo niedogodne.

W razie wywołania konfliktu z Rosją sowiecką, armja sowiecka szczególnie kawalerja może być w bardzo szybkim tempie przerzucona na terytorjum Estonji. Dlatego też

Kawalerja Budiennego

Hitler wychowany w atmosferze kulturkampfu, jest wyznawcą „germańskiego chrystjanizmu“ jeśli tak wyrazić się wolno; zdecydowany wróg czerwonej międzynarodówki, w chwilach szczerości nie robi wielkiej różnicy między nią a „międzynarodówką czarną“, pełen pogardy dla parlamentaryzmu wogóle, jest skrajnym monarchistą i dąży do restauracji monarchistycznej w Niemczech... nie zaś w samej Bawarii tylko.

Jego koncepcja „konceptyjna“ polega na tem, że widzi ośrodek życia niemieckiego wyłącznie w Berlinie; Berlin jest dla niego

Estonja zmuszona jest zbliżyć się do wszystkich jej sąsiadów i szukać oparcia o wielkie mocarstwa.

W końcu szef estońskiego sztabu nakreślił drogę, którą sowieci mogą przerzucić swe wojska do Niemiec dla udzielenia jej pomocy.

Wojska sowieckie mogą być mianowicie translokowane drogą morską przez zatoki fińskie, zaś drogą lądową przez terytorjum litewskie, przy czym korytarz polski musi być przez wojska te naruszony.

LONDYN, 11 listopada. — „Times“ donosi z Rygi, że w ostatnich dniach przejeżdżają tamtędy nieustannie wysłannicy sowieckiej rady wojskowej w drodze do Rosji.

Obecnie bawi Radek w Hamburgu gdzie jest skoncentrowane wiele materiału propagandowego.

Joffe pracuje w Gdansku, jen. Pugaczew jest w drodze do Niemiec, jen. Noskow pracuje w Berlinie, nad utworzeniem rewolucyjnej rady wojennej, która miałaby wejść w styczność z rosyjską radą wojenną. Inni z pomiędzy rosyjskich jenerałów rewolucyjnych są gotowi do wyjazdu Niemiec.

znakiem widomym wielkości i jedności Niemiec; tam według niego ogniskować się powinna faktyczna władza, tam być powinno źródło wszelkiego autorytetu. To zaś prowadzi go do potrzeby namacalnego symbolu, którym dla niego jest dynastia Hohenzollernów — ta a nie żadna inna. I ją właśnie tylko musi on na tron cesarski wprowadzić i dlatego opiera się chwilowo restauracji Wittelsbachów w Bawarii, by nie nastąpiła przedwcześnie, by nie nastąpiła przed powrotem Hohenzollernów i nie pokrzyżowała tego co jest najgłówniejszym celem roboty Hitlera: skoncentrowa-

Nowy trust prasowy w Anglii.

LONDYN, 11 listopada (Tel. w. „Expressu“). Jak się Wasz korespondent dowiadyje, czytanie są tutaj wysiłki celem złączenia wszystkich wydawnictw ilustrowanych w trust pod kierownictwem „Daily Mail“.

Dla przeprowadzenia powyższego wydano obligacje pożyczkowe na sumę, 8 milionów funtów szterlingów, która to suma ma być użyta na zakup wszystkich pism ilustrowanych. Rozpisana pożyczka dała jednak niespodziewany rezultat, gdyż zamiast 8 milionów subskrybowano 143 milionów funtów szterlingów.

Centralizacja przemysłu prasowego wydawnictw ilustrowanych zatym zapewniona E. S.

Jak rząd niemiecki przeprowadzi sanację waluty?

BERLIN, 11 listopada (Tel. w. „Expressu“). Celem osiągnięcia pewnej stabilizacji niemieckiej marki papierowej i tym samym umożliwienia określenia jej wartości w stosunku do stałej waluty, rząd niemiecki zamierza od 15 listopada wydawać marki „rentowe“. Od tego czasu wszelkie wydatki skarbu nie będą już pokrywane w markach papierowych, lecz wyłącznie w markach „rentowych“. W ten sposób faktycznie ma być zatamowana dalsza inflacja.

Z chwilą zaprzestania druku marek papierowych rząd niemiecki wszystkie pozostające jeszcze w obiegu zamieni na pożyczkę złotą.

Kurs po jakim zamieniane będą marki „papierowe“ na „rentowe“ zostanie określony po dniu 15 listopada.

MOWA CZICZERINA.

AW. — MOSKWA, 9 listopada — „Ekonomiczeskaja Ziti“ podaje wywiad z Cziczerinem, oświetlający sytuację międzynarodową. „Spoglądając w przeszłość na 6 lat rewolucji, należy podkreślić — mówi Cziczerin — związanie się ekonomiczne interesów Rosji z interesami innych państw. Historia dyplomacji państw jest w wielkim stopniu historią rozwoju stosunków ekonomicznych. W pierwszej chwili kapitał zagraniczny miał nadzieję, że uda mu się opanować Rosję. Ten pierwszy okres trwał do r. 1922. Nastąpił po nim okres rozczarowania ekonomicznego państw Zachodu, gdyż złoto burżuazyjne nie mogło przekroczyć granicy sowieckiej bez zezwolenia władz. Obecnie przeżywamy trzeci okres datujący się od początku r. 1923, który jest przejściem do regularnego rozwoju stosunków ekonomicznych z resztą świata.

nie władzy i źródła autorytetu w Berlinie pod berłem potomków Wielkiego Fryderyka.

Co z tego splotu po części dziwacznych i fantastycznych pomysłów wyniknie trudno przewidzieć. Rzecz jedna tylko pewna, że wszystko to razem wzięte jest paradoksem takim samym jak przeciwstawianie von Kahra Hitlerowi, które Breidscheid złośliwie a tak trafnie określił następującymi słowami: „misyę odpędzenia czerwono-białoczarnego diabła (Hitlera) poruczonego niebiańskiemu Belzebubowi“ (v. Kahr).

Z teki karykatur Artura Szyba.

Dzisiejsi żebracy.

— Co? Tysiąc marek pan mi daje? A wie pan, ile dziś stoi dolar na czarnej giełdzie?

Zgrzyty.
Szaleńcy.

(Z Berangera).

Przeciętność rządu u nas wszędzie,
Wszystko brać od niej musi chrząst;
Niech kto się oprze jej komendzie,
Wołamy, że to warjat jest.
Złowrogle go ścigają krzyki
I depce go przemocy but,
A potem wnoszą mu pomniki,
Bo okrył sławą ludzki ród.

Jak stara panna, myśl wciąż wzdycha
By ją poślubił jaki mąż:
Głupiec ją butnie śle do licha
A mędracy każą czekać wciąż.
Aż wreszcie złapie ją szaleniec
I z nią nieprawy stworzy piód,
A przez nią właśnie, potępieniec,
Okryje sławą ludzki ród.

Kto Saint-Simona dawniej cenili?
Naiwny prorok ludzkich stad
Na trud majątek swój zamienił,
Odrodzić chcąc przegnił świat.
Rząd karał go niemilosiernie
Obojętnością darzył lud,
On swej idei służył wiernie
A teraz wślawił ludzki ród.

Fourier nam rzekł: pracujcie spodem,
Ciężenia prawo złączy was;
Lud nie ma być roboczym wołem
Dla dobrobytu wyższych klas.
Gdy tych, co wciągnęli żyją wojnie
Zbrata szlachetny wolny trud,
Naprzód posunie się spokojnie
Uszczęśliwiony ludzki ród.

Enfantin zrównać chciał niewiasty,
Lecz go mottochu smagał śmiech:
— Niech żyje wyższa pieć i kasty,
Na zatracenie wszystkich trzech!
Panowie, płońne wasze żale,
Życia nie wstrzyma żaden cud,
Cześć tym, co marząc tak wspaniale,
Okryli sławą ludzki ród.

Nim Kolumb odkrył ziemię nową,
Tłum wołał mu: szaleńcze śnisz;
Gdy Chrystus nowe wlecił słowo,
W nagrodzie hańbę miał i krzyż.
Cóż im sąd ciżby! Niezawodnie,
Gdyby znikł nagłe słońca wschód,
„Warjat“ wynalazłby pochodnie,
By zyskał światło ludzki ród.

Sat.

Ślub szwedzkiego następcy tronu w Londynie.
Niebywale kosztowne prezenty.

Ślub księcia Wilhelma szwedzkiego z księżniczką Luizą z Monatblatten odbył się ubiegłej soboty w Londynie.

Król Gustaw przyjechał ze swym synem, królewiczem szwedzkim Wilhelmem, już w czwartek. Na dworcu oczekiwał go król Jerzy oraz cała rodzina narzeczonej. Wszyscy udali się do pałacu buckinghamskiego, gdzie odbyła się kolacja na cześć gości. Oprócz dworu i członków angielskiej arystokracji, obecni byli na kolacji wybitniejsi przedstawiciele kolonji szwedzkiej w Londynie.

W piątek przed obiadem odwiedził król szwedzki, w mundurze angielskiego admirała, grób nieznanego żołnierza. Podczas obiadu nastąpiła wymiana darów ślubnych. Narzeczoną ofiarowała następcy tronu bardzo cenny złoty zegarek. Książę Wilhelm obdarował swą narzeczoną bogatym, djamentami wysadzonym, djademem. Pomiędzy licznymi prezentami szczególną uwagę zwracał naszyjnik z szafirów, dar królowej hiszpańskiej.

Uroczystość zaślubin odbyła się o pół do 3-ej po południu w kościele St. James. Zebrana była niemal cała najwyższa arystokracja angielska. Długa droga od pałacu aż do kościoła zapelniała tłumy widzów, liczące setki tysięcy osób. Niemal cała policja londyńska utrzymywała porządek wzdłuż drogi. Pierwsze auto, z

królem Jerzym i królową Marią opuściło pałac o 2-ej. Za nim zjechał samochód panującego szwedzkiego, a dalej auto młodej pary. Plac przed kościołem był rzęsiście oświetlony. Wewnątrz kościoła wznosił się przybrany cudnymi białymi kwiatami, ołtarz główny.

Ceremonij ślubnej dopełnił arcybiskup z Canterbury w asystencji kleru. Narzeczony był w mundurze generała armji szwedzkiej, który to ubiór bogatemi ozdobami odbijał się od skromnej sukni ślubnej narzeczonej. W pierwszych rzędach siedzieli, na skutek życzenia króla szwedzkiego, przedstawiciele kolonji szwedzkiej w Londynie. Ponieważ jednak zarezerwowanych było tylko sto miejsc, musiał anglo-szwedzki klub urządzić losowanie, komu ze swych członków nadać zaproszenie.

Także i ciało dyplomatyczne, a wśród niego przedstawiciele egzotycznych krajów Azji i Afryki, byli obecni niemal wszyscy.

Szczególnie malowniczo wyglądali chłopcy z chóru kościoła St. James, w czerwonych, aksamitnych ubraniach, tak jak to jest przyjęte już od XIV stulecia dla największych uroczystości w tym kościele.

Po ślubie odbyło się wielkie przyjęcie w pałacu Buckingham.

Na łódzkim bruku.

54-letnia żebraczka Florentyna Mikołajczyk, Wazka № 6 idąc ulicą Skwerową potknęła się i upadła, odniosła ranę prawej nogi.

Zawezwany lekarz, pogotowia odwiózł ją w stanie osłabionym do zbiorni miejskiej.

NIEMILE SKUTKI PODNAJMIWANIA POKOI.

Franciszek Glus zameldował policji iż z mieszkania jego przy ul. Nawrot 23 skradł 14 letni syn sublokatora dwie złote obrączki i garnitur.

Przesłuchiwanym, Czesław Wajkert do winy nie przyznaje się. p.

Dokąd pójść?

Dziś! — Dziś!

Wielkie arcydzieło filmowe!

„CYGANERJA”

(BOHÈME)

Wielki dramat w 6 akt. wedl. Henryka Murgera i op. Puccini'ego. W roli głównej głośna gwiazda włoska MARJA JACOBINI. Orkiestra symfoniczna

Ośła łąka.

Magistrat i Einstein. — Tyfus brzuszny, a epidemja. Rozmieszczenie mózgów w redakcji „Kurjera Łódzkiego”.

W sobotnim „Kurjerze Łódzkim” ukazała się pseudo-krytyka zamieszczonego w „Expressie” artykułu p. t. „Liczby oskarżają” w którym dowiedzione, iż oddział sanitarny wydziału zdrowotności publicznej nie poczynił odpowiednich zarządzeń celem niedopuszczenia do rozwoju epidemji tyfusu i że nie potrafił zarządzeń swych wprowadzić w życie, czem doprowadził w październiku epidemję tyfusu do niebywałego o tej porze roku napięcia...

W elaboracie tym uczeni dziennikarze z „Kurjera Łódzkiego” powołują się nawet na Einsteina, zapominając o zasadzie „swój do swego po swoje”, a dając plastyczną ilustrację przysłowia „jak bida to do żyda”.

Uczeni dziennikarze z „Kurjera Łódzkiego” bełkoczą coś o naukowych metodach, mówiąc jednocześnie o chorobach „występujących na gminie”...

Panowie z „Kurjera Łódzkiego”... Choroby epidemiczne występują nagminnie, a na gminie może występować jedynie jakiś chorobliwy nowotwór jak np., magistrat łódzki na gminie miejskiej Łódź...

Jeżeli już się chce zablągować

czytelników swych uczonemi nazwami to trzeba zajrzeć do podręcznej encyklopedji lub podręcznika higieny 7 klasy szkoły powszechnej, idealu cenzusu naukowego dziennikarzy z „Kurjera Łódzkiego” i dokładnie odczytać odpowiednie nazwy...

Co zaś do prawdziwości cyfr i obecnego stanu rzeczy, to zechcą się panowie zwrócić do ławnika wydziału zdrowotności publicznej pana Joela, który niewątpliwie poinformuje panów, że niezawsze stosowanie zasady plus „Joeliste, que le Joel mème” jest pożądane...

Z jednym tylko zgodzić się można z „uczonemi nieukami” z „Kurjera Łódzkiego”, że tak długo Łódź przeżywać będzie epidemję tyfusu brzuszego, dopokąd sprawa kanalizacji miasta nie będzie zrealizowana...

Stąd niestety płynie panowie bardzo ujemne śiadectwo dla waszych magistrackich pupilów, którzy rozpędzili komisję kanalizacyjną i odłożyli sprawę kanalizacji ad acta, zajmując się partyjnemi rugami urzędników, zawieszaniem własnych portretów w salach magistrackich i udzielaniem koncesji i koncesyjek a

la Bechner i Czekański. Pc.

Mąka spada, a pieczywo idzie w górę.

Ceny pieczywa przekroczyły cenę złota.

Jest to skutek machinacji handlarzy mącznych i piekarzy

Od kilku dni już daje się zauważyć na rynku znaczny spadek cen mąki. Spadek nastąpił wskutek całkowitego braku popytu.

Pomimo to daje się zauważyć gwałtowny, niewspółmierny wzrost cen pieczywa, które jak np. ceny pieczywa pszennego są ponad parytet złoty, gdyż bułka pszenna, której cena wynosiła w detalu 1 kop., w hurcie zaś nieco niżej, kosztuje obecnie 10 tys. czyli 1,1 kop. złotej.

Tak więc między poziomem cen zboża, mąki i pieczywa zachodzą dość poważne różnice.

Ceny żyta stanowią zaledwie 60 proc. cen złotych, mąki 70—75 proc. a ceny pieczywa dochodą nader blisko (pieczywo żytnie) nawet przekraczają (pieczywo przenie) ceny złote.

— Gdzież ukrywa się przyczyna tego zjawiska..

Po dokładnym zbadaniu tej sprawy pójść musimy do wniosku, że jest to skutek machinacji spekulacyjnych młynów, handlarzy mącznych i piekarzy, gdyż przy normalnych warunkach i zyskach cena pieczywa winna równać się cenie mąki.

Wobec reformy walutowej.

Nie uchwalajmy wysokiej jednostki monetarnej.

Narazi nas ona bowiem na nowe wstrząśnienia.

Jeszcze w miesiącu bieżącym sejm będzie miał sposobność przeprowadzenia dyskusji na temat Banku Emisyjnego i wypuszczenia zdrowej waluty.

Nie należy wprowadzać wysokiej jednostki monetarnej. Taką wysoką jednostką monetarną byłby złoty polski, równający się mniej więcej frankowi szwajcarskiemu, albo cenie na giełdzie londyńskiej tej ilości złota, jaka się ma mieścić w złotym polskim.

Taka wysoka jednostka monetarna od razu nabawiłaby Polskę wielu kłopotów, a przedewszystkiem uniemożliwiłaby nam eksport do krajów o słabej walucie i pozbawiłaby chleba setki tysięcy robotników.

Również i dla innych sfer przełście.

od dzisiejszej zdewaluowanej marki polskiej do wysokiej jednostki monetarnej byłoby połączone z niesłychanym wstrząśnieniem gospodarczym po formą wzrostu drożyzny.

Daleko lepiej zatem będzie ustanowić niską jednostkę monetarną. Wystarczy, jeżeli ten nowy pieniądz polski będzie stabilizowany na wysokości 5 albo 10 centymów szwajcarskich.

W tym wypadku przejście od chorej waluty do zdrowej waluty odbędzie się bez wstrząśnienia. uratujemy nasz eksport i przyzwyczajmy się na nowo do tych zjawisk finansowych i kredytowych, które są błogosławionym następstwem waluty stabilizowanej.

?? ZŁOTA GEJSZA ???

„EXPRESS WIECZORNY”
Łódź
12 listopada 1923

GAZETA GIEŁDOWA

„EXPRESS WIECZORNY”
Łódź
12 listopada 1923

Warszawska giełda walutowa.

(Telefonem od sprawozd. giełdowego „Expressu.”)

GOTÓWKA.
Dolary 1,800,000 — 1,795,000
CZEKI.
N. Jork 1,795,000—1,790,000
Londyn 7,850,000—
Paryż 98.000—99.000—
Berlin
Szwajcaria 316,500—
Belgia 87.500

PIERWSZA PRZEDGIEŁDA WARSZAWSKA.

Belgia — 87.200.
 Holandia — 684.000.
 Londyn — 7.900.000.
 Nowy Jork — 1.777.000—1.795.000.
 Paryż — 101.000.
 Praga — 51.700.
 Szwajcaria — 316.000.
 Sztokholm — 472.000.
 Wiedeń — 25.000.
 Włochy — 78.000.

DRUGIE NOTOWANIA WARSZAWSKIE.

Nowy Jork — 1,800,000.
Tendencja dla walut słabsza, dla akcji mocniejsza.

TRZECIE NOTOWANIA WARSZAWSKIE

nje wykazały żadnych zmian.

CZWARTE NOTOWANIA WARSZAWSKIE

nje wykazały żadnych zmian.

PIERWSZA PRZEDGIEŁDA GDANSKA

GDANSK, 12 listopada. (Telefonem od sprawozdawcy giełdowego „Expressu”).
Dolary — 1 biljon 700 miliardów.

DRUGIE NOTOWANIA GDANSKIE

GDANSK, 12 listopada. (Telefonem od sprawozdawcy giełdowego „Expressu”) (Notowania w guldenach).
Marka polska — 3,25—3,50.
Dolary — 5,72.

Warszawska giełda akcyjowa.

Bank Dyskontowy bez praw 3000.
 Bank Handlowy 2900—2825.
 Bank dla H. i P. 1400 (1)
 Bank Kredytowy Warsz. 525—575.
 Bank Powsz. Kred. 55—50.
 Bank Handlowy w Poznaniu 110.
 Bank Przem. Lwow. 440—500—475.
 Bank Spółdzielczy 1200—1300.
 Bank Zachodni 6000 — IV em. 2200.
 Bank Zjedn. Z. P. 800—825.
 Bank Zw. Sp. zar. 3200—3100—4500.
 Bank Zw. Ziemi 150—170.
 Cerata 120—250—200.
 Sole potasowe 3400.
 Kijewski 2300—1950—2200.
 Puls — 265—300—270.
 Spiess 775—860—720.
 Zach. Tow. dla H. i P. 190—180.
 Chodorów — 3950—3700—3800.
 Czersk — 2400—2150—1150—1875.
 Częstocice 22—24—25 (7).
 Gosławice 1550—1400—1450.
 Michałów 1350—1200—1275.
 Cukier 5800—4500—5200.
 Firlej 275—270.
 Łazy — 150—135.
 Cegielni 610—650—620.
 Mirków 4700.
 Ryłscy 67—61—62.
 Polski Przem. Naft. 600—650.
 Pustelnik — 550—575—560.
 Siła i Światło 535—490—510.
 Tkanina 65—75.
 Rudzki 2360—1900—210.
 Węgiel 6150—6600—6350.
 Drzewo 235—250—245.
 Lilpop 680—590 (1) 680—630 drobne.
 Norblin 975—1135—1000 (1) 1300 (2) 1350—1425—1400 drobne.
 Ortwein 250—270—250
 Ostrowiec 12 i pół—10200—11
 Parowoz 300—280—250 V em. 275 245
 Pociąg 380—360—370
 Rohn 600—580—590 IV 550—525—550
 Unja bez kupna 5 i pół — 5800—5500
 Starachowice 3100—2800—2925
 Trzebiń 250
 Ursus 785—750—760
 Zieleniowski 9000—8600
 Zawiercie 370

Żyrardów 325—265
 Bełpał 55—65—50
 Borowski 380—410—400
 Jędrkowsky 130—140—110
 Polbal 80
 Skóry 100—120
 Synd. Robn. 1200—1300
 Zegluga 150—205
 Włókn 300—375—340
 Ćmielów 680—700—660
 Elektryczność 2000—2200—1950
 P. T. E. 175—185—165
 Haberbusch 5500—4300—4400
 Kabel 400
 Korek 100 bez praw
 Polski Lloyd 65—75—70
 Kluczew 600—550—595
 Fabryka maszyn 210—230
 Marywin 1025
 Filtner 6000—7000—6400
 Nobel 800—775—III sm. 720
 Polska Nafta 225—210—215
 Spirytus 1600—2000—1950
 Komopie 325—320
 Modrzejów 11000—9500—9200
 Tendencja zwykła.

Czytajcie „Republikę”

W. MARKUSFELD
 MECHANICZNA FABRYKA
 MEBLI BIUROWYCH
 ŁÓDŹ
 CEGIELNIANA
 114

tel. 13-15.
 30 proc. taniej
 niż u sprzedawców

Giełdy zagraniczne.

PIERWSZA PRZEDGIEŁDA BERLINSKA.

BERLIN, 12 listopada. (Telefonem od sprawozdawcy giełdowego „Expressu”)
 Nowy Jork — 2 biliony 276 miliardów
 Londyn — 9 bilionów 955 miliardów.
 Paryż — 126 miliardów 700 milionów.
 Wiedeń — 32 miljardy.
 Praga — 65 miliardów 800 milionów.
 Włochy — 98 miliardów 520 milionów
 Belgja — 109 miliardów.
 Szwecja — 400 miliardów.
 Holandia — 864 miljardy.
 Kopenhaga — 382 miljardy.
 Sztokholm — 598 miliardów 100 milj.

GIEŁDA NEW-YORSKA.

NOWY JORK, 10 listopada. —
 Kurs dzienny nomin.
 Na Londyn — 4.38.62.
 Londyn 60 dni — 4.35.62.
 Paryż — 5.58.
 Amsterdam — 37.90.
 Kopenhaga — 16.79.
 Praga — 2.89.
 Berlin — 40.45 centów (za biljon).

GIEŁDA KOPENHASKA.

KOPENHAGA, 10 listopada. —
 Londyn — 26.16.
 Nowy Jork — 5.96.
 Paryż — 33.65.
 Antwerpja — 29.10.
 Zurych — 104.85.
 Amsterdam — 227.10.
 Sztokholm — 156.50.
 Chrystjanja — 85.50.
 Helsingfors — 15.85.
 Praga — 17.25.
 Rzym — 26.25.

GIEŁDA CHRYSZTJANSKA.

CHRYSZTJANJA, 10 listopada. —
 Londyn — 30.90.
 Paryż — 39.75.
 Nowy Jork — 7.02.
 Amsterdam — 267.50.
 Zurych — 124.
 Helsingfors — 18.70.
 Antwerpja — 34.35.
 Kopenhaga — 118.
 Praga — 20.35.

GIEŁDA SZTOKHOLMSKA.

SZTOKHOLM, 10 listopada. —
 Londyn — 16.75.
 Berlin — 0.002% za miliard.
 Paryż — 21.25.
 Helsingfors — 10.18.
 Praga — 11.25.
 Bruksela — 18.65.
 Szwajcaria — 67.25.
 Amsterdam — 147.50.
 Kopenhaga — 64.25.
 Chrystjanja — 54.50.
 Waszyngton — 379 i pięć-ósmym.

NOTOWANIA BAWELNY.

NOWY JORK, 10 listopada. —
 Dowóz do portów Atlantyku i Golfu 32.000.
 Wewnątrz kraju — 24.000.
 Na kontynent — 14.000.
 Loco — 33.50.
 Listopad — 32.90—32.33.
 Grudzień — 32.55.
 Styczeń — 32.83.
 maj — 32.84—32.90.
 Lipiec — 32.33—32.40.
 Sierpień — 31.90—31.90.
 Wrzesień — 28.13—28.13.
 Październik — 27.15—27.20.

NOWY ORLEAN, 10 listopada. —

Loco — 33.00.
 Grudzień — 32.47.
 Styczeń — 32.55.
 Marzec — 32.70.
 Maj — 32.68.
 Lipiec — 32.25.

Lecznica chorób zębów
 Leharza-dentysty H. PROSS
 145 Piotrkowska 145
 Plombowanie, wprawianie zębów.
 Opłata podług taksy.

Ola Pań Kurs kilimkarstwa
 Wiadomość: Nawrot 96-a
 w godz. od 11 do 3-iej.

Restauracja „SAVOY” Restauracja

Od dziś codziennie
TAŃCE nowoczesne i ekscentryczne
 znakomitej pary tanecznej
THE KAY'S

Koncert zespołu muzycznego
 pod dykcją M. CHWATA

Wejście bezpłatne!!!

Dr. S. Kantor
 Specjalista chorób skórnych i wenerycznych ul. Piotrkowska 144 róg Ewangelickiej
 Gabinet Röntgena i światło-leczniczy
 Godziny przyjęcia: 9—16—8 Dla pań 8—6

Dr. Różaner
 Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe, leczenie sztucznym słońcem górskim.
 DZIELNA № 8.
 Przyjmuje od 8—10 i pół i od 4—8.

Dr. J. M. HALTRECHT
 Akuszerka i choroby kobiece.
 Piotrkowska 26
 przyjmuje od 10-11 i od 4—8. 5124

Dr. Z. Rakowski
 Specjalista chorób uszu, nosa, gardła i płuc
 Pomorska (Stradła) 10.
 Przyjm. 9—10, 12—2 5—7.

Dr. med. S. Linięcki
 Chor. wewnętrzne Sp. Choroby serca i płuc.
 Piotrkowska 93.
 Godz. przyjęć od 9—10 i 3—5.

Najnowsze Paryskie
Zurnale w wielkim wyborze u nadezły u
S. Restel Piotrkowska № 4

